

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim: Bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne na-mahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki, başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Akif ERSOY

2. SAYI

Mart · Nisan · Mayıs
BAHAR 2017

DÖRT MEVSİM EDEBİYAT

Turhal Milli Eğitim Müdürlüğü
Adına İmtiyaz Sahibi ve Genel
Yayın Yönetmeni
Mehmet YILDIZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Aziz DURGUN
Şube Müdürü

Yayın Kurulu
Mehmet YILDIZ
Zübeyde ANDIÇ
Güven ZORLU
Veysel KILIÇGİL
Filiz YAVUZ
Abdurrahman ALKAN
Abdullah ÇÖMEZ

Kapak
Elif KÜÇÜK COŞKUN

ISSN
2548-0219

Yönetim Yeri
Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Kaymakamlık
Konağı, Zemin Kat
TURHAL/TOKAT

İletişim
Tel: 0356 275 36 00
Faks : 0356 275 25 76
dortmevsimedebyat@gmail.com
mehmetyildiz060@gmail.com

Baskı
Öncü Basımevi
Kazım Karabekir Caddesi
Ali Kabakçı İşhanı
No:85/39 İskitler / ANKARA
Telefon :0312 384 31 20

Para ile Satılmaz
“Dört Mevsim Edebiyat” adı
anılarak alıntı yapılabilir
“Dört Mevsim Edebiyat” Dergisi
Tokat/Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Yayınıdır

İÇİNDEKİLER

- 3 Bahara Sitem · Mehmet YILDIZ
- 6 Anlatıcısını Bekleyen Öyküler · Zübeyde ANDIÇ
- 11 Guguk Kuşuna Gazel · Abdurrahman ALKAN
- 14 Hastane Günlüğü · Mehmet YILDIZ
- 16 Yevme La Yenfeu · Muhammet Mehmet GÜL
- 17 Oy Yâr · İbrahim ÇAM
- 18 Evlad-ı Vatan · Ahmet Selim GÜL
- 20 Diriliş Güzellemesi · Zübeyde ANDIÇ
- 21 Gülten DAYIOĞLU ile
Edebiyat Üzerine · Filiz YAVUZ
- 25 Samimi-yeti'miz Ne? · Güven ZORLU
- 27 Karanlıktan Aydınlığa,
Darbeden Demokrasiye · Tuğçe ABAY
- 28 Bisiklet Sevdası · Abdullah ÇÖMEZ
- 31 Tankların Yalnızlığı · Eylül Zülal KASIM
- 32 Kayıtlar · Murat SOYAK
- 33 Uzak Ol Bizden · Arif GÜNER
- 34 Türkünün Kıyısında
Can Veren Adamlar · Şeyma DEMİR
- 35 Orhan Okay'a Veda · Abdurrahman ALKAN
- 38 Memleketi(ni) Yücelten Şair
Cahit Külebi · Güven ZORLU

"Mukkadime" Yerine

BAHARA SİTEM

Mehmet YILDIZ

Beyazlar içinde üşüdüm ama donmadım. Aksine içimde yangınlar büyütüm, kor ateşler yaktım. Dallarım üryan, başım dumanlı, kuşlarım bilinmez ülkelere sürgün, karıncalar hamarat mı idi? O da unutuldu. Kapım açılmıyor, posta katarlarının camlarında eller salınmıyor, çocuklar mahpus odalarda. Yılanlarım ta içime içime çöreklenip uykulara dalmış; uykulara dalmış kor ateşlerin tam ortasında. Daha, yani yangılarımın tam ortasında, zamana, tabiata ve imana ab-ı hayat olan tohumlar asude bir bekleyişin içindeler. "Beklemenin bir çeşit ölmek" değil, daha taze, daha zinde, daha cevval bir "dirilmek" olduğunun bilinciyle.

Bir rüzgar başlasın, bir hoyrat fırtına. Yüzümüzü tazelemek ve sevdamızı çoğaltmak için sığındığımız beyaz örtülerimizi bir bir sıyrıp atsın üzerimizden. Taşlarda, ağaçlarda, toprakta, kuşlarda ve insanlarda kılcal damarlarına ulaşmıcaya dek bir tahrik başlasın. Delişmen aksın kanlar, gözlerin mahmurluğu kalksın, taşların kalbi yumuşasın. Kurşuni bulutlar dağılsın bir bir. Gece sahte bir mağruriyetle siyah geceliğini gösterince, senin dolunay yüzün gecelerimize doğsun.. Tomurcuklarımıza acıyı ve umudu dölleyen bu rüzgar kat kat elbiselerin yükünden, siter siter günahların ağırlığından ve bir melal denizinde sahihsiz kalmaktan kurtarsın bizi.

Sen gelince:

Kurumuş gözler, kesilmiş oluklar yeniden akacak. Yalnızlığa terk edilmiş pınarlar, omuzlarında kalaylı helkiler taşıyan, kınalı parmaklarından hayat damlayan kızlarla yeniden gönenecek.

Sen gelince:

"Kıldan ince, nefesten yumuşak" yağmurlarla gelirsın. Sen gelirsın: Kırkikindiler, eleğimsağmalarla gelirsın.

Kainat kitabının sayfalarını çevirince Mikail yeşil gözlerini görür, vurulur sana. Mikail o vurgunla iner, gözleri yerinden kaymak üzere olan bir rençberin göğe doğru açılmaktan yorgun düşmüş ellerine.

Sen gelince:

Asuman bize ağlamaya başlar. O'nun ağıtları rahmettir bilir misin? O'nun gözleri iricedir, gözyaşları incidir, elmastır, yakuttur bilir misin? Sen Asuman'ın gözyaşlarından doğdun ey Hayat hatırladın mı?

Sen gelince:

Nazenin çiçekler açacak yüreklerde, çiçeksiz yüreğimde özlemin hiç dinmeyecek. “Zambaklar en ıssız yerlerde (mi) açar.” İşte emrine amadedir تنها yüreğim. Haydi gelişine inandır beni.

Ademe ve isimlere secde etmişti melekler. İşte o kelime sendin. Nemrud'un ateşindeki gül bahçesi sendin. Nuh'un vefasız oğlu seni arıyordu dağlarda. Oysa sen bir gemideydin bilemedi. Musa'nın koynunda sen vardın, İsa'nın soluğunda sen. Kızıldeniz'in ölüm saçan deli sularında sonsuz bir hayat çıkartan sendin. Yusuf'un yüzündeki sır sendin. Günaha girmez de ne yapar Züleyha? Bıçaklar elleri kesmez de ne yapar?

Ey yüreğim, anla artık, her yangın yerinde gül bitmez. Sen İbrahim gibi tasasız, mütevekkil, şeksiz ve şüphesiz yangınlara atmadıkça kendini yangınlar güle dönüşmez.

Gel artık. Gül bir tomurcuğun içinde açmak için seni bekliyor. Bülbül en güzel şarkılarını söylemek için seni bekliyor. Bağ seni bekliyor. Bağban seni bekliyor. Baykuşlar bile razı harabesiz kalmaya. Sen neredesin?

Ölmüştü bütün evren. İşte yeniden diriliyor, her zaman diri olanın soluğuy-la. Cemre düşüyor havaya, suya, toprağa. Hava ısınıyor, su kaynıyor, toprak kabarıyor. Dağlar, ovalar donanıyor, kayısılar tüllere bürünüyor, bademler bir düğüne hazırlanıyor. Karıncalar yuvalarından çıkıyor, kelebeklerin kanatlarında bir tahrik başlıyor. Çocuklar özgürlüğe koşuyor. Evlerin pencereleri, posta katarlarının camları açılıyor. Bir nine şekerli kar tatlısını son kez yediyor torunlarına. Kuşlar her gün biraz daha dağların doruklarına çekiliyor. Güneş yaklaşıyor bize, içimizi ısıtıyor. Rüzgar saçlarımızı tarıyor şefkatle. Biliyoruz binbir renk fistanlar içinde hazırlandığını O'nun. Kendisi gelmeden kokusu geliyor. Endamı görünmeden vuslatın heyecanı kaplıyor kalbimizi. Bu ne şefkat, bu ne incelik, bu ne yürek genişliği, bu ne bolluk? Yalnız hava, su, toprak değil; yalnız ağaçlar, kelebekler, taşlar, insanlar değil köpekler bile nasipleniyor. Bak her şey

uyanıyor, sen hangi uykulardasın ey yüreğim!

Bütün insanlık seni arıyor; izini, sesini, yüzünü arıyor. Ama herkese görünmezsin sen, herkes bulamaz izini, sesini tanıyamaz herkes. Leyla'yı ne bilsin padişah, Mecnun olmadan. Ey yüreğim! Haydi bir İbrahim ol! Şehrin varoşlarını geç, sokak lambalarının fani ışıklarını geride bırak ve seyre koyul yıldızları, ayı, güneşi. Çocukluğunun ateşböceklerini topla. Kırkikindiler altında ellerini göğe aç ve dua et:

*“Ey yeşil gözlü hayat, gel artık. Gel ve dirilt bizi!
Yeşilini yitirmiş baharların azabından koru bizi !
“Bahar içinde bahara hasret” kalmaktan kurtar bizi!
Bütün kapıların yüzümüze kapandığı bir günde sen kapılarını aç bize nolur!
Sen ki cennet gözlüsün. Bakılmaya layık olmasak da gör bizi!
Senin özleminle çatlamış kalbimize gir, girilmeye layık olmasa da.
Daraltsan da bunaltma bizi. “*

Sen de

Ey o görünmezin hasretiyle tutuşan yüreğim

Haydi, aç çiçeklerini!

Biliyorum sitemin özlemindedir senin.

ANLATICISINI BEKLEYEN ÖYKÜLER

Zübeyde ANDIÇ

Siyah çerçeveli bir gözlük, masanın üzerine yayılmış dergi, kitap ve müsvedde kâğıtlarının arasında kendine yol bulmaya çalışıyordu. İçi ağzına kadar dolu küllükte söndürülmüş nice umut ve umutsuzluk birikmişti. Hangisinden veya nerden başlayacağını tam olarak kestiremediği bir kararsızlıkla küllüğü kenara itti.

Ağzı tıka basa doldurulmuş bir çuval gibi ağırlaşmıştı zihni.

Okudu, beğenmedi, attı.

Yazdı, beğenmedi, yırttı...

Epey bir süre sonra baştan beri takıldığı müsveddeyi eline aldı. Hep aynı yerden kanayan iflah olmaz bir yara gibi duruyordu karşısında o bildik öykü. Kelimeler almıştı yükünü, yola dizilmişti çoktan cümleler.

Korkak ayakları toprağa her değişinde sona biraz daha yaklaştığını seziyordu. Bu yüzden ürkekti bedeni... Beline neredeyse iki kez dolanacakmış gibi gevşek gelen kemerde sıkıya delik kalmamıştı. Bu yüzden biçareydi duruşu... Üst üste giydiği eski esvapların içinde varlığı hissedilen yorgun bir vücut vardı. Bu yüzden bitkindi duruşu... Gözlerinin altındaki siyah halkalar, sayısız yaşanmışlık çizgisiyle bütünleşmişti. Bu yüzden bulutluydu gözleri...

Uzamış beyaz saçları kasketinden taşıyordu. Haftalardır su değmeyen bedeni sanki biraz daha esmerleşmişti. Başını soktuğu bu kırık dökük kulübenin her köşesini ezberlemişti ömrü. İnsan yalnızlığın ağına düşmeye görsün, her ayrıntıya nice anlamlar yüklerdi kendiliğinden. Misal, şu pencerenin altına gelen yerdeki kavak ağacından çekilmiş tahtanın üzerinde irili ufaklı insan yüzleri vardı zamanın fotoğrafını çekmiş gibi duran. Pencereden kendi dışında dönen dünyanın renklerine bakmak için cama yaklaştığında sanki onunla yarenlik ederlerdi. Şu kapının tahta sürgüsünü tutan paslı çivinin ezilmiş kafası, başka bir tanıdığı hatırlatır gibiydi. O da onunla birlikte bu tek göz yerde yaşanan zamanın yegane tanığıydı.

Odanın kapıya yakın köşesinde yaz kış yanan sobanın etrafı tozlarla, çöplerle ve kıymıklarla doluydu. İsten, pastan renk değiştirmiş alüminyum bir güğüm, ihtimal ki dibine çökmüş kireç tortularıyla iyice ağırlaşmış; içindeki su barlanmıştı. Sobanın üstünde kim getirmiş, ne zaman getirilmiş bilinmeyen küçük bir sahanın içinde kim bilir hangi zamandan kalma bir tarifle yapılmış çorbaya benzer bir yemek duruyordu.

En az kendi kadar perişan bir yatak pencere önünde... Rengi koyu olmasına rağmen solmuş çiçeklerle bezeli çarşafta irili ufaklı halkalara dönüşmüş sarı, kahverengi lekeler...

Gündüz oturulan, karanlık çöktü mü bir sığınak gibi tenhasında kaybolunan dağınık yatağa girdi. Zayıf kollarıyla yorganı üzerine çekti. Bu hayatta kendisini sarıp sarmalayan bir tek o yorgan kalmıştı. Rahmetli anasının onca yokluk içinde yedi kilo yünü küçük derede yıkayarak düğününe diktirdiği yün yorgan... Anam öldü ama yine onun elleri değişiyor üzerime diye düşünerek yorganın sıcaklığına gömüldü. Yüreğinden nice acılar geçiyordu şimdi kim bilir. Başucundaki tek düğmeli, pilli radyonun cıızlaşmış sesine kulak verdikçe acısını körükleyen türküler geçiyordu gecedden.

Çoğu zaman hiç bitmeyecekmiş gibi gelen o yıllarını arayacağı hiç aklına gelmezdi.

Kocaman bir merhabayla uyandığı her yeni gün, yokluğa ve yoksulluğa rağmen bin umut devşirirdi bir zamanlar ona. Çalışmalıydı. Karnını doyuracak üç çocuk ve garip anası onun eline bakardı. Başkalarının emrine adanmış elli yılı ırgatlıkla, çobanlıkla tüketmişti. Yediği azarlar, horlandığı günler, güneşin altında tüm suyunu emen topraklar, mal sahibinin yanında adam sayılmadığı günler... Hepsi, hepsi gerideydi.

Mal sahibinin yanında adam yerine konmayan adam, evde çocuklarının ve anasının tek umuduydu. Evinde adam sayılıyordu. Nasır tutmuş yaralı elleri çocuklarının saçlarına değdi mi her yarıktan fışkıran kan dinerdi. Ortaya konan bir kap yemek, en gösterişli sofralardan bile daha zengindi. Kara bir somun pay edilirken en çok onlar mutluydular. Varsın yamalı olsundu mintan, ne çıkar? İşliğinin içine sığmayan mutlu ve kocaman bir yüreği vardı ya adamın, o yeter sanıyordu her şeye...

Kendi gibi bir gariban doğuran yaşlı anasını, babasının yanı başına bırakıp geldiğinden beri içinde kocaman bir boşluk büyüyordu. Belki de bu yüzden,

sarma sigarasını daha bir derin çekiyordu içine ve usul usul bırakıyordu dudaklarının arasından. Üç çocukla bu kuru damda ne yapacaktı şimdi? En küçük oğlu Sait, anasının kokusunu alamadan nenesinin kucagında kalmıştı. En acıklı ninnilerle koynunda hem Sait'i, hem iki kızını hem de kendisini büyütmişti anası.

Nasıl bakacaktı bu sabilere? Kendi gün ağarmasıyla tarla yollarına düşecek; havanın kararmasıyla da eve dönecekti. Ve hiç kimse de bu çaresizlik ve yokluk içinde onunla evlenmeyecekti.

Öyle de oldu...

Bir kere bir adamın bahtı kara yazıldı mı silinmezdi kadim defterden. Bütün küçük ümitler de kaybolup gitmişti birer birer. El elde, baş başta kalmıştı işte. Ne yapsa da elinin yetmeyeceği işler vardı karşısında. Bıraktı öylece... Düşe kalka geçti zaman. Kızlarını yaşlarını bulduklarında -daha biri on dört diğeri on altı yaşındaydı- denklerine verdi. Kim olduğunu merak etmeye gerek yok, çokça benzeri görülmüştür hayatta. Sait de babasıyla ırgatlık yapmaya gitmediği günlerde fırsat bulup gittiği ilkokuldan sonra yatılı bir okula gönderildi her derde deva öğretmeni sayesinde.

Artık adamın umudunun adı Sait'ti. Babasının, adını sadece pilli bir radyonun cızırtılı sesinde haber saatlerinde duyduğu çok uzak bir şehre gitti Sait. Herkesin umudunu diri tutan, gözlerdeki yaşı dindiren, resmi yalanların buz tuttuğu aydınlık şehre...

“...Şu feleğin işine bak.”

Daha az gelir oldu okulun sonlarına doğru Sait. Sonra hiç gelmedi. Sormadı da. Babasının deyimiyle hayatını kurtardı. Kendi içinde biriken yılların intikamını aldı hayattan. Ne iş yaptığını merak edenler oldu elbet arkasından. Ama Sait, kendinden başka hiç kimseyi merak etmedi bir daha. Ne köyünü ne oyuna doymadan yırtık ayakkabılarıyla gittiği tarlaları ne de o tarlaların demirbaşı olmuş nasırlı elleriyle ve tükenmiş bedeniyle ömrünün son virajını dönmekte olan gariban babasını...

Adam koca bir yalnızlıkla, çaresizlikle kaldı. Günlerce dışarı çıkmadan, çıkamadan bu kulübede tüketti elinde kalan zamanını. Kızları yılda bir iki defa uğrar, yeri değiştirilmeyen bir eşya gibi babalarını öylece bırakıp bu evden bir bardak suyu bile gönülsüz içen torunlarını da alır giderlerdi. Gerisini Mevla'ya bırakırlardı.

Sait, tüm bu anlatının neresindedir bilinmez ama babasının çaresizliği o köydeki herkes tarafından çok iyi bilinirdi. Zaten onlardan biri, arada bir kapısını çalmasa yaşadığına şahitlik edecek bir Allah'ın kulu bulunmazdı. Arada sırada gelen, bastonuna yaslanarak yürüyen yaşlılardan biri veya para verilip kandırılarak gönderilmiş erkek çocukları da biraz yemek getirmese bu köhne damda açlıktan ölürdü çoktan.

Yıllarca Hasan Ağa'nın tarlalarında çavuşluk yapan İsmail, onun tek yakın arkadaşıydı bu köyde. Gençliğinde de kollamıştı adamı, ağaya karşı korumuştur da zaman zaman. Garibanlığına acır, kendi halini görüp şükretmenin verdiği olgunlukla bir zamanlar tarlalarda ömrünü eskiten bu biçare arkadaşını haftada bir yoklardı.

Bir eliyle şehirden geldiği her halinden belli olan plastik bir yoğurt kovanının içine konulmuş toyga çorbasını çalkalaya çalkalaya, diğer eliyle de bastonuna yüklene yüklene tahta kapının önüne vardı İsmail. Kadir? Kadiiiiir? Kadiiiiiir? ... Tahta kapının ipini çekip açtı kapıyı. Yüzüne ekşimiş yemek kokusuna karışmış isli bir sidik kokusunun keskinliği vurdu. Günlerdir açılmayan kapının açılmasıyla dışarıya hücum eden koku, bu kadarla da sınırlı değildi. Tarifsiz bir o kadar da kimsesizlikle açıklanabilecek bu koku, soluğunu kesti bir an.

Radyodaki cılız türkü sesi, adamın yalnızlığını almasa bile odanın sessizliğini alıyordu:

“Üryan geldim gene üryan giderim.

Ölmemeye elde fermanım mı var?

Azrail gelmiş de can talep eyler.

Benim can vermeye dermanım mı var?”

İsmail, pencerenin önündeki divana doğru yaklaştı. Yorganın divana sığmayan bir ucu, yırtık kilimin üzerine değıyordu. Yorganın altında olduğunu gösteren kabarıklığa doğru yöneldi. Plastik yoğurt kovanındaki toyga çorbasını bir köşeye bıraktı. Tekrar seslendi, sesine ses vermedi. Kabarıklığın bir köşesinden tutup kirli yorganı araladı. Odadaki sönük ışıktan tam olarak seçilmeyen griye dönmüş bir yüz ona minnetle bakıyordu.

Gün akşama kavuşmadan gariban anasına kavuştu Kadir. Toprağı üzerine örtecek iyi insanlar vardı hala hayatta. Ölünce herkes iyi bilirdi mevtayı ama Kadir gerçekten iyi adamdı. Kime ne etmiş olabilirdi ki şu yalancı dünyada?

Haklarını da helal ettiler elbet “Süleyman Efendi”ye ettikleri gibi... O, toprağın altında kaldı; ürkek güvercinler gibi gözünden sakındığı kızları toprağın üstünde.

Sait mi? Ona ne olduğunu yazardan başka bilen yok. O da bin nazla, kadri bilinmeyen Kadir’in kadir bilmez oğlu Sait’in “boş” bir zamanında kulübeye gelip çocukluğunun tek eğlencesi pilli radyoyu kucaklayıp ismi bu öyküde geçmeyen şehre geri döndüğünü söylüyor.

GUGUK KUŞUNA GAZEL

Abdurrahman ALKAN

Çocukluk ve ilk gençlik yıllarımın en güzel sesidir o. Köyde geçen ılık yaz akşamlarına ve mehtaplı yaz gecelerine ait her güzel hatıranın arka fonunda hep onun büyüleyen nağmesi vardır.

Orak tarlasında, uzun yaz günü biter nihayet. Akşam serinliğinde uzak tarladan maale aheste adımlarla köye doğru bir dönüş başlar. Serin rüzgârlar başaklarla oynar. Gözler, dalgalanan ekin denizini seyre dalar. Kulaklarda, çalıkların arkasından seslenen guguk kuşunun yorgun sesi vardır.

Sabah ezanında ayağa kalkan binbir türlü işle uğraşan, gün boyu doğru dürüst oturamayan cefakâr bir ana, nihayet balkona oturur ve yatsı ezanını bekler. Yorgun beden bir minderin üzerine çöker ama gönül bu, durmaz. Ana yüreğidir; akli hep çocuklarında... Ezanı beklerken Urla'da inşaatta çalışan büyük oğlunun ne ahvalde olduğunu düşünüp derin düşüncelere dalar ve hasretini en küçük oğluyla paylaşır. Uzaklarda, annenin sesine gurbet hüznü katan guguk kuşunun mahzun sesi vardır.

Radyo ve televizyonun değil henüz elektriğin bile olmadığı köyde; geceleri herkes bir akrabasına, komşusuna oturmaya gider. Kısa yaz gecelerinde gidilen bir evde baldan tatlı uykuya yenik düşen ve güzel rüyalara dalan çocuk; abisinin sırtında eve dönerken, kulaklarında bir yerlerden gelen guguk kuşunun uyku çağıran mahmur sesi vardır.

Yaz, iş demektir köyde. Herkes çalışır; erkek kadın, çoluk çocuk... Traktör henüz Kafdağı kadar uzaktır buralara. Serin yaz gecelerinde kağnılarla ekin sapları taşınır uzak tarlalardan köydeki harmana. Sap yığınları deste deste kağnyaya yüklenir. Ve çocuk için rençberliğin en güzel anı gelir: Babası küçük çocuğu kaptığı gibi sap yüklenmiş kağnının üzerine çıkarır. Bir ödülüdür ona. "İyice tutun iplere." diye tembih edilir. Yumuşak ekin saplarının üzerine sırtüstü uzanır çocuk, eller organlarda kilitli. Kocabaş kardeş ile sarı öküz, haydi yallah. Bir gıcırta yayılır tekerlerden sütbeyaz geceye. Gözler, gök kubbede yıldız mahşerini seyre dalar. "Herkesin bir yıldızı varmış, benimki acep hangisi?"

diyen çocuğun hayretinde guguk kuşunun dingin sesi vardır.

Yaz gecesi yıldızlar kaynıyor gibidir bir çağlayandan. “Ne kadar çok yıldız var baba.” der çocuk balkonda otururken. “Gel”, der yıldızların dilinden anlayan baba. “İyice bak gökyüzüne.” Yaşlı baba, en küçük oğluna semanın dilini çözer: “Şunun adı Küçük Ayı’dır, şu büyük bir kepçeye benzeyen yedi yıldız var ya onun adı Büyük Ayı. Şu beyazlara bürünmüş uzun şeride Samanyolu denir.” Babasından yıldızların macerasını dinleyen çocuğun kulaklarında, yukarı bahçedeki erik ağacının dalında öten guguk kuşunun derin sesi vardır.

Kimi zaman, sığırtmacın önüne katılan bir hayvan sürüden ayrılır ve dağda kalır. Gecenin bir vakti birkaç arkadaş yollara düşer. Dağlarda ve tarlalarda yitik aranır. Atılan her adımda onun yoldaşlığı hissedilir. Çünkü dağların ıssızlığında ve gecenin hazin halinde, hep guguk kuşunun dost sesi vardır.

Yaz gecesinde çocuklar koşar, oynar ve sonunda bir duvarın dibine çökerler. Sonra haylaz birinin aklına bir şeytanlık düşer: Yukarıdere’de Ali amcanın nohutları olgunlaşmıştır. Haydi, gidelim, der. Muzip gözler birbirine bakar. Anlaşma çabuk sağlanır. Sessizce ayağa kalkılır. Gizli gizli gidilen dağ yolunda –Allah affetsin- guguk kuşunun şahitliği vardır.

Bir yaz günü ramazanıdır. Abiye, ablaya ayrı ayrı tembih edilir; “Ne olur sahura beni de kaldırım.” diye. Ayın on dördü bir gecede uykulu gözlerle uyanılır. Fedakâr ve hamarat bir annenin yaptığı yağlılar sofrayı donatır. Çocuk uyuklayarak yer sofrasına yaklaşır. Akşamki ısrarın izi yoktur her uzvundan uyku akan çocukta. Yüzlerde bir gülümseme dolaşır. Uykusu açılın diye akşamdan dışarıda bırakılan testiye almak için dışarı gönderilir. Ilık ve tatlı bir esinti, yüze bulaşan uykuyu savurur. Her şey uyanmıştır: Bahçedeki selvi kavaklar, söğütler; yıldızlar ve ay... Nurlu gecede manzarayı tamamlayan guguk kuşunun manevi sesi vardır.

Güzel yaz biter. Tatil sona erer. Son gece, acıya benzeyen bir hüznle küçük valiz toplanır. - Etrafa saçılan elbiseler toplanır da hatıraları nasıl etmeli?- Ertesi sabah gün ağarmadan yollara düşecek olan çocuk, yıldız gecesini seyretmek için son kez balkona çıkar. Yarın bu vakitler, burada olmayacaktır. Kalabalık bir yurt soğukluğunda uyumaya çalışacaktır. Anadan, babadan, arkadaşlardan ayrılık... Ve sonra selvi yapraklarının arasında bir görünüp bir kaybolan ay gibi, bir kalbe konuk olduğunu bile bilmeyen bir serv-i revanın çeşme başında

gözülen silueti hatırlanır. Platonik bir rüzgâr eser gönülde. Mehtaplı gecede guguk kuşunun gurbeti başlatan hazin sesi vardır.

Günler geçer, yıllar geçer. Yaş gelir, kırka dayanır. İnsan, döner geriye bakar. Uzak yaz gecelerin her hatırasında, insanın can kulağına guguk kuşunun faniliği fısıldayan uhrevi sesi vardır.

HASTANE GÜNLÜĞÜ

Mehmet YILDIZ

Başucumda ölüm
Avucumda kolonyalar
Bir buket çiçek mahzun durur masada
Hemşirenin beyaz önlüğünden dökülen gurur
Dolanıp durur başucumda
Dolanıp durur bir atlı karınca

Başucumda ölüm
Gülüm ayak ucumda
Ninniler söylenir sonsuz uykulara
Dalınca dipsiz sulara
Yosun kokusu siner de hayata
Yakınlık eskitir dostlukları
Mü'minler dolduramaz boşlukları
Her gece sızar sınırlarıma eşkıyalar
Her gece sızar kalbime yalnızlık

Başucumda ölüm
İçli dualarda dilim
Bir ince perde iki ranza arasında
Bir yerde nisyanım
Bir yerde kader yatar
Ne çok bahane var kalmak için
Sana gelmek ne ağır imtihan
Biliyorum yapayalnız bir yolcuym
Tabiplerde ruhuma sürececek ecza yok biliyorum
Ben öldüm diye hayat durmaz
Bayraklar yarıya inmez biliyorum
Son katındayım hayatın
Tut ellerimden düşüyorum
Dudaklarım titriyor
Buz kesildi ayaklarım
Tut ellerimden üşüyorum

Başucumda ölüm
Camlarda asılı iki gözüm
İnce bir ney sesi gelsin ötelere
Dönsün dönsün meczup semazen
Nice çığlğın şahidi ey duvar
Bırak gözlerimi sabahı göreyim
Geceler mi uzadı uykuya mı kaldı müezzin
Sanki bin yıl oldu okunmadı ezan

Başucumda ölüm
ADINa şehadet olsun son sözüm

YEVME LA YENFEU

Muhammet Mehmet GÜL

Dolar her şeyin miadı
Ekmeğin rengin sözün
Ve insanın...
Sloganların, meydanların
Sıkılmış bir yumrukla başlayan isyanın
Nisyanın...
Ve yağmurlu bir sabaha yemyeşil uyanan Nisan'ın...miadı
Dolar gecenin miadı bir ışık hüzmeleriyle
Ve sabahın bir yıldızla...
Zamanın arkında
Akıp giderken hızla kırçillaşan saçlarıyla ömür
Alev alev tutuşan
Kömür gözlerin...
Taşı kesen keskinlikteki sözlerin...
Ve dolar kar üzerine düşen izlerin...miadı...
Zihne pranga anıların ...
Gözbebeklerinde büyüyen sanrıların ...
Yangınların, yanılığın
Anbean büyüyen yenilgilerin
Döndüğün her yöne sirayet eden
Kederin ...
Gözyaşı sahilinde damla damla, dalga dalga
Kaderin ördüğü ağların
Gelmiş geçmiş bütün çağların
Üflenmesiyle SUR'un
Dolar binbir kusurun...miadı

OY YÂR

İbrahim ÇAM

Hangi geceden çaldı siyahı
bir ışık hüzmesi gözlerin yâr
saatler neden çalmaz ki seni
zamanı saçlarından mı astılar

oy yâr
yüreğimde yangın
sana sakladığım sırlı sözlerim var

yalnızlık katarında gözlerim
uğrun uğrun ezildi
karmaşık çılgın aklım
bin yerinden delindi
çözdüm aşkın sırrını eyvâh
ezelde öğretilendi

âh yâr
özlemlerin eklendiği her yerde
senin adın var

kutsal bir mavi zaman aralığında
aç gönül kulağımı
buğulu bir ceylan ağlıyor irakta
eremiyorum yol çok uzak
zaman dar
eve yalnızlığımı götürmüyorum
aç kapıyı seni getirdim
saklanamıyorum artık kimseden yâr

oy yâr
yüreğimde yangın
sana sakladığım sırlı sözlerim var

EV LAD-I VATAN

Ahmet Selim GÜL

Demir ve can
Eritirken demiri kan
Sırtlan sürüleri sıkarken boğazı,
Kurdun insan gövdesinden hisarı
Yedi düvel demirden devlerle, ateşler salarken evlere
Hercümerç olsa da toprak, çalkalansa da denizler
Tabyalarda omuz omuza
Toprağın bağına tohum gibi düştü onbeşliler,
Silahını bırakmadığın siperde, aşkla
Kanın gül kokusu gibi yükselirken semaya
Gökyüzünde yıldızla, ayla
Serdengeçti rüyasıyla dolup boşaldı mehziler.

Kılıçarslan gibi
Ezelden ebede at koşturan er gibi
Can suyu yaptın canını toprağa
Ey evlâd-ı vatan

Duman ve tan
Baştan başa yanarken vatan
Azametın kibriyle saldıranlar, kiniyle bin yılların
Gelibolu önlerinden yaklaşırken sahillere,
Yayılrken cihana istihkâmlarda okunan ezan,
Dokunurken ervahın bam teline
Soğuşun sığağı karıştığı yerde
Suyun ateşle buluştuğı yerde
İşlenen nakış, dokunan kilim gibi
Anı delip geçen son bakış gibi
Dize derman, göze ışık gibi
Kınalı ellerle düğüne gider gibi
İnşirah gölgesinde bir direniştir,
Bir diriliştir yaşanan.

Halid bin Zeyd gibi
Yerle gök arasında dalgalanan bayrak gibi
Can suyu yaptın imanını toprağa
Ey muhafız-ı vatan.

Barut ve kan
Kanla yazılan destan
Gelibolu sırtlarında, Seddülbahir'de
“Yardımlını esirgeme Ya Rab” diyerek duaya duran
Okçular tepesinden ayrılmayan adamlar gibi
Sağ ayağın başparmağı gibi,
Kılıcın kabzasındaki el gibi,
Yüz bin neferle gelenlerin kalbine inen hançer gibi
Tutkulu bir sağanak gibi inerken nusreti Allah'ın
Uhuvvetle, harlanan yürekle, son bir kuvvetle
Dünyayı durduran,
Ey kahraman...

DIRİLİŞ GÜZELLEMESİ

Zübeyde ANDIÇ

Semaverde çay olup demlendikçe zaman,
Yayılır yüreğe, arta kalanlar...
Yorgun anıların gölgesinde
Bir yanılğı, bin yanılğı doğurur.
Bilendikçe öfke, yenik düşer merhamet zamana
Sorulur hesabı bitmeyen Habil ile Kabil kavgasında.
İşte o yerden dirilir insan,
Ölümün değişmeyen gerçeğinden...

Hani doğuştan muhaliftir ya ruh(um)
Gelmez öyle her söze...
Ancak bir Sırat Köprüsü'dür
Geçirir yolun karşısına.
Kıldan ince, kılıçtan keskindir ya hani
Kan damlar adımlarımdan değdikçe...
Araftayım...
Bir yanım mahşer, kıyamet
Bir yanım gül bahçesi!
Bilirim...

Bir duadır geçirir beni öteye
Bir bedduadır düşürür, yerin yedi kat dibine!
Bil(e)mem ki...
Dünyaya hep eksik değen adımlarım
Şimdi koşar adım mı geçer bu köprüden?
İnsan, korktuğu yerden dirilir;
Yalan dünyanın gerçeğinden...

Bakire bir zamandır düşlediğimiz
Su yürür kuru dallara, mevsim nisan.
Bir uyumak ki görülmemiş cihanda
Bir mağara koynundan
Yedi insan doğurur.
Kapısında Kıtırmir olunan bir ömür
Yazdırır künyesini yalan dünyanın defterine.
Okur, "Okuma Bilmeyen"
Kâinat O'ndan sorulur.
İnsan, hesaba çekildiği yerden dirilir
Bir örümcek ağının kırılmış gölgesinden...

Gülten DAYIOĞLU ile Edebiyat Üzerine

Konuşan: Filiz YAVUZ

Dergimizin bu sayıdaki konuğu Türk edebiyatının çocuk ve genç dalındaki tartışılmaz en büyük ismi Gülten Dayıoğlu... Kısa bir biyografisiyle başlayarak röportajımıza geçmek istedik.

1935 yılında Kütahya'nın Emet ilçesinde doğdu. İlkokul üçüncü sınıfta öğretmeninin yazarlık yeteneğini saptamasıyla, yazma bilinci edinmeye başladı. Öğreniminin bir bölümünü Anadolu'nun çeşitli yerlerinde tamamladı. İstanbul'da Atatürk Kız Lisesini bitirdi. Bir süre İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde okudu. Dışarıdan sınavlara girerek sınıf öğretmeni oldu. On beş yıllık hizmetten sonra 1977 yılında istifa ederek öğretmenlikten ayrıldı.

On beş yaşındayken, bir öyküsü Afyon'da yerel bir gazetede (1950) yayınlandı. İlk kitabın basımı, 1963 yılında gerçekleşti. BAHÇIVANIN OĞLU adıyla okuyucuya sunulan bu kitap, çocuklar için hazırlanmıştı. O zamandan bu yana kesintisiz olarak yeni baskılarla kuşaktan kuşağa hizmet veren yetmiş sekiz kitap yazdı. Bu eserler, 7-18 yaş arası çocuk ve gençlik düzeyine göre hazırlanmış öykü ve romanlarla, gezi kitaplarından oluşmaktadır. Ayrıca yayınlanmış ya da yayına hazır, yirmiyi aşkın radyo ve televizyon oyunu vardır. Halen yoğun biçimde yazmayı sürdürmekte. Yurt içi ve yurt dışında katıldığı çeşitli oturumlarda, eğitim öğretim sorunları ve ÇOCUK-GENÇLİK EDEBİYATI ile ilgili elliyi aşkın bildiri sundu.

FY -Yazarlığa hangi şartlar altında başladınız? Sizi yazarlığa iten sebepler nelerdi?

Gülten DAYIOĞLU :Kütahya'da ilkokul üçüncü sınıftayken, öğretmenim yazılı anlatım ödevlerime bakarak "Sen doğuştan yeteneklisin. Gelecekte yazar olacaksın" demeye başlamıştı. Sonra beni alıp Çocuk kütüphanesine götürdü. "Yazar olmak için yetenek yeterli değil, çok kitap okuyarak kültür alt yapımı zenginleştirmen gerek." dedi. O günlerden beri hem okuyor hem de yazıyorum.

FY : Gülten DAYIOĞLU' nu besleyen esin kaynakları nelerdir?

Gülten DAYIOĞLU :Ben kitap okumak dışında tüm hayattan, insandan, evrenden, dünyadan vb. besleniyorum.

FY : Dergimiz her yaşta insana hitap etmesine rağmen asıl hedef kitlemiz öğrencilerimiz ve eğitim camiası, sizin bizim aracılığımızla günümüz gençliğine vermek istediğiniz mesajlar var mı?

Gülten DAYIOĞLU :Gençlere mesaj vermekten çekiniyorum. Çünkü onlar öylesine yaratıcı düşünce duygularla donanmışlar ki!.. Kendilerini sürekli olarak geliştirmelerini dilerim. Elbette bu gelişim belli bir amaç doğrultusunda olacak. Amaçsız insan hayatta sel sularına kapılmış kuru bir yaprak gibidir.

FY : Yazarlık külfetli bir iş, bu yolda ilerlemek isteyebilecek gençlerimize tavsiyeleriniz var mı?

Gülten DAYIOĞLU : Gençlerimize çok okumak , günlük tutmak, yaşama ve çevreye görerek bakmak, hayatı özümsemek bilinci edinmelerini dilerim.

FY : Dünden bugüne Gülten DAYIOĞLU'nda neler değişti?

Gülten DAYIOĞLU :Şu günlerde artık beni dördüncü kuşak okumaya başladı. Onlara kitaplarımı okutabilmek için, sürekli kendimi geliştiriyorum. Gençlerin gelişme hızına ayak uydurmaya çabalıyorum. Hep gelişim peşindeyim.

FY : Başlayış yıllarınızda yazdığınız eserlerle günümüzde tarzınızın farklılaştığını görüyoruz.Gençlere yönelen eserlerinizde onlarla mükemmel bir yakınlık sağladınız.Bu başarıyı size getiren, güç veren nedir?

Gülten DAYIOĞLU :Güzel görüşlerinize teşekkür ederim. Genç okurlarım,

yaşam koşusunda onlara yetişmek için soluk soluğa koşmakta olduğumun bilincindedeler. O nedenle beni bırakmıyorlar.

FY : Gülten DAYIOĞLU hangi yazarları ve şairleri okumaktan daha çok zevk alır?

Gülten DAYIOĞLU :Yazar ayırımı yapmam. Her yazardan bir şeyler alırım. Klasikleri döner döner okurum. Şimdilerde on sekiz yaşımdayken okuduğum Voltaire'in eserleriyle oturup kalkıyorum. Okumakta zorlandığım kitaplar olursa, kesinlikle yenilgiyi kabul etmem. Döner döner yeniden okurum. Sonunda kitabı ve yazarı sökmüş olurum.

FY : Çocukluk ve gençlik yıllarınızda sizi özellikle etkileyen sanatçılar ya da bahsedebileceğiniz bir eser oldu mu?

Gülten DAYIOĞLU :Pek çok eser okuduğum için hangisinin ne tür etki yaptığını ayırmak zor.

FY : İlkokul öğretmenliği yaptığımız yıllardan bu yana yazarlık süzgecinden geçmiş bir göz olarak biz öğrencilerimize, çocuk ve gençlere edebiyat ve sanatı sevdirmede sunabileceğiniz önerileriniz var mı?

Gülten DAYIOĞLU :Ben en başta gençlere okumayı , beslenmek, solumak, su içmek gibi olmazsa olmaz bir yaşam biçimi olarak edinmelerini öneriyorum. Bir de kitap alırken, çok seçici davranmalarını öneriyorum ki gerçek yazarlar ve onların nitelikli kitaplarıyla çoğunluğa ulaşabilsinler.

FY : Günümüz edebiyatında genel olarak eskisi kadar nitelikli eserlerin çıkmadığı düşüncesine katılıyor musunuz? Doğruysa bu durumu neye bağlıyorsunuz?

Gülten DAYIOĞLU :Edebiyat şimdilerde bir DURAKLAMA DEVRİ yaşıyor. Geçmişte bizleri coşturan yazar ve eserler pek az. Nedenleri okuma alışkanlığının çok düşük olması... Bir de teknoloji ürünlerinin taktığı çelme, yazarları çekimsizliğe itiyor.

FY : Okul için röportaj istediğimizde derhal kabul ettiniz. Alçakgönüllü ve halka yakın kalabilen Gülten DAYIOĞLU'nun bu güçlü duyarlılığı öğretmenlik mesleğinden kaynaklanıyor olabilir mi?

Gülten DAYIOĞLU :Güzel görüşlerinize teşekkür ederim. Öğretmenliğim

bana çocuklar, gençler için yazma becerisi kazandırdı. Elbette İnsanlarla böylesine iç içe olmak da çevreme karşı duyarlı , saygılı ve sevecen olmama da katkı sağladı.

FY : Eserlerinizde farklı kültürlerden insanları evrensel temalar dahilinde bir araya getirmeyi başarabiliyorsunuz, bu yoğun birikimi elde etmek için neler yaptınız? Tarihten felsefeye, bilime, psikolojiye kendinizi nasıl yetiştirdiniz?

Gülten DAYIOĞLU : Kendimi yetiştirdiğimi saptamanıza teşekkür ediyorum. O eylem bu yaşında hala sürmekte. Eşimle 108 ülke gezdik yeryüzünde. Bu geziler beni çok zenginleştirdi. Meraklı bir insanım. Her zaman sadece yeni edindiğim bilgilerle yetinmiyorum. Onların köklerinin izini sürüyorum. Bu tutumum da kültür alt yapımaya önemli katkı sağlıyor.

FY : Yeni projeleriniz var mı?

Gülten DAYIOĞLU : Sekiz yaş üstü çocuklar için bir dizi öykü kitabı hazırlıyorum. Bu eserlerin baş kahramanları köpekler.

FY : Son olarak bu küçük ilçemiz Turhal'dan size selam ve sevgilerini ileten bizlere iletmek istedikleriniz var mı?

Gülten DAYIOĞLU : Sevgili meslektaşım Filiz Hanım, sizi ve tüm öğrencilerinizi sevgiyle kucaklıyorum. Derginizdeki yönetimi ve tüm öğretmenleri ve Turhallıları sevgiyle selamlıyorum.

Hepinize sağlık ve başarı diliyorum.

SAMİMİ-YETİ'MİZ NE?

Güven ZORLU

“Bizim gibi belli bir coğrafyaya sıkışmamışlar. Dünyanın her yerinde onlara rastlamak mümkün. Derilerinin ve kafalarının üstündeki tüylerin renkleri dışında birbirlerinden pek de farkları yok. Kendi yaptıkları veya takas yoluyla edindikleri barınaklarında yaşıyorlar ve birden fazla barınakları olabiliyor. Bazı otlar ve bizim alemde bazı türlerle besleniyorlar aslında ama birbirlerini yemek hususunda da çok hevesliler. Mesela şu anaç erkek, birazdan çevresinde kendi halinde çeşitli aletlerle oyalanmakta olan grup üyelerinden bazılarını üstünlüğünü hatırlatmak adına birtakım ses ve işaretlerle yapacağı gösteriyi hazırlıyor...”

Aslan kardeş, insanlar alemiyle ilgili bir belgesel izliyor. Yukarıdaki anlatımı oradan aldım. İzleyici bir çita veya penguen de olabilir. Bizim aleme onların gözüyle bakmaya çalıştım ve bizi, suratlarında müstehzi bir edayla izlediklerini düşündüm.

Onların belgesellerinde görüyoruz ki her bir türün karakteristik özellikleri ve becerileri var. Peki samimiyetle söyleyin bakalım: Bizim en büyük ‘yeti’imiz ne?

İçtenlik, teklifsizlik. Samimiyet kelimesinin sözlük anlamları. Ama biraz uzağa düşmüş galiba anlamı kendisinden veya kendisi bizden.

Birisiyle samimi olduğumuzu söylüyorsak yanında doğal halimizle, içimizden geldiği gibi davranabildiğimizi kastediyor olmalıyız. Şimdi diyebilirsiniz ki statümüz gereği bu çoğu zaman mümkün değil. Resmîyet, korku, çıkar vb. sebeplerle maskeler takmak durumunda kalıyoruz.

-- ‘Ya bizim müdürle çok samimiyiz’ derken, yanlışlarımızı göz yumduğunu,

-- ‘Falanca bakanın samimi olduğu birini tanıyor musunuz’ derken torpil yaptıracak birini aradığımızı,

-- ‘Filancayla yıllardır tanışırız ama bir türlü samimi olmadık’ derken bize pek yüz vermediğini anlatmak istiyoruzdur.

En yakınımızdakilerden başlamak üzere muhatap olduğumuz insanlarla ilişkilerimizi şöyle bir gözden geçirelim. Duygu ve düşüncelerimizi olduğu gibi yansıtabileceğimiz kaç insan var? Bir elin parmaklarını geçer mi? Yoksa çok mu iyimserim?

E şimdi haksız mı aslan kardeş? Saldırgan, yırtıcı, özgürlüğüne düşkün (tabi insan eline düşmediyse) ve öyle yaşıyor. Yani olduğu gibi. Peki insanlık tarihini düşündüğümüzde kefil olabilir miyiz kendi türümüze? Tamam güzel şeyler de yapmışız ama birbirimizin kuyusunu kazmak konusundaki hünerlerimize ne demeli?

Kimimiz de gerçek yeteneğini göstermeden, kendini keşfedmeden göçüp gitmiş bu diyardan. Derken eğitim sistemimize taş attığım sanılmasın (hak ediyor olsa da).

Ayrıcalıklı bir canlı türü olarak insanoğlunun hemcinslerine gösterebileceği en büyük başarının “samimi-yeti” olduğunu düşünüyorum. Zira öz ‘ben’imizi iyi tanıyıp doğru yansıtabiliyorsak gerçek yeteneğimizi fark etmişiz demektir.

KARANLIKTAN AYDINLIĞA, DARBEDEN DEMOKRASİYE

Tuğçe ABAY*

Sıcak ama bir o kadar da tüyler ürperten bir gecenin karanlığından, huzurun sabahına yazıyorum bu satırları. Tankların, uçakların, silahların karanlığından; vatan sevgisinin, fedakarlığın, imanın, inancın aydınlığına yazıyorum. 15 Temmuz'un karanlık oyunlarından, zaferlerle dolu bir tarihin aydınlığına...

Türk milletiyiz biz, boyun eğmeyiz. Sakarya, Çanakkale, Malazgirt, Niğbolu bizim zafer türkülerimizi söyler durur hep. Artık temmuzun on beşinde de söylenecek türkülerimiz bizim; Boğaz Köprüsü'nde, Taksim' de, Kızılay'da. Her birimiz en sevdiğimizimizin arkamızdan bakan hüznü gözlerine aldırmadan yürüdük caddelere, köprülere, hava limanlarına. Göğüs gerdik tanklara, göğüs gerdik silahlara, göğüs gerdik ihanetlerin en acısına. Unutulmaz mazimiz gibi unutulmaz bir geceydi yaşadığımız. Geçmişte nasıl durduysak ihanetlere karşı, o gece de hainler karşısında öyle durduk dimdik. Allah Allah nidalarıyla, kelime-i şهادetlerle yürüdük üzerlerine. O gece Timur Aktemur olduk, üç çocuğunun geleceği için Boğaz Köprüsü'ne koşan; o gece Ahmet Özsoy olduk Türksat' ı cansiperane savunan; 15 yaşında Halil İbrahim Yıldırım olduk gençliğini gelecek nesiller için feda eden, Ömer Halisdemir olduk o gece, düşman silahının namlusundan çıkan mermiyle durduran, Ulubatlı Hasan olduk İstanbul suları önlerinde, Hasan Tahsin olduk İzmir'de Yunan askerinin tepesinde, Nene Hatun olduk o gece vatani canımızdan aziz tattuk. O gece televizyon izleyemedik biz, manavdan bolca sebze alamadık, fırından ekmek. Sabahı izledik biz meydanlarda doğmakta olan yeni günü, akınlardan dönen bin atlı gibi huzurlu hissettik kendimizi. Duasını aldık ecdadımızın ve gelecekte umutlu okul yavrularının.

Biz 15 Temmuz gecesi Türk milleti olduk, başı dik ve mağdur. Teslim etmedik şanlı tarihimizi, teslim etmedik güzel Anadolu'muzu, teslim etmedik şerefimizi.

Gelecek güzel günler için şehit olduk, gazi olduk.

---

* Öğrenci (11. sınıf)

BİSİKLET SEVDASI

Abdullah ÇÖMEZ

Pencerenin önünde öylesine dışarıyı seyrediyordu. Evin önünden genişçe bir yol geçiyor ve karşıda çocukların koştuğu bir park... Çocuklardan bazıları kaydırakta, bazıları birdirbirde, bazıları salıncakta eğleniyor. Biraz büyükçe olanlar bisikletleriyle adeta dans ediyor, küçük olanlar ise bir büyüğünün yardımıyla bisikletlerinin pedallarını çevirmeye çalışıyorlardı. Birden, şimdiki çocuklar ne kadar şanslı dedi, kendi kendine. Ne güzel! Herkesin bir bisikleti var. Çok şanslı bu zamanın çocukları ve gençleri diye geçirdi içinden. Benim dedi, bu yaşıma geldim bir bisikletim olmadı, böyle oyunlar da oynayamadım dedi. Bir çılgılık, bir deli geçmiş zaman fırtınası deveran etti içinde. Sanki üşümüştü. Kollarını kavuşturdu. Artık dışarı bakmıyor, dışarıda olan bitenle ilgilenmiyordu. Bir ağırlık çöktü içine. Ne yapacağını bilemedi. Geçmiş zamanın ağırlığı altında eziliyordu.

Bir gariptir dünya, bilene. Serin sular derin ırmaklara karışıyor. Kuşlar binbir heves ve heyecanla uçuşup, her biri ağzında ayrı bir nağmeyle şakıyor, sonra söğüt dalları tel tel olup sanki serin sularla yıkanıp birlikte akıyor. Suların, kuşların, ağaçların; toplamında tüm doğanın güzellik adına cümbüş yapıp sanki cennetin bir köşesi izlenimi uyandıran yerleri de var yeryüzü âleminde... Ancak ne var ki hayat insana her zaman böyle köşeler saklamıyor. Bu tür manzaraları ancak abartılı tasvir edilen kitaplarda ya da kuzey ülkelerinde çevrilmiş filmlerde görüyor ve tanıyordu. Bu mutlu insanların huzur içinde, maddi kaygılardan uzak yaşadığını hayal eder, bir bakıma içinde isyana yakın duygular besledi. Her defasında keşkeleri sıkıştırdığı dilini çözmez, tamam olmuş bir tevekkülle küçük dünyasında yaşardı.

Mutlu olmasına mutluydu. Anne baba kardeşlerle geçen zamanda huzurluydu. Hele kış geceleri yenilen içilen kışlıklar ve edilen muhabbetler yok mu? İşte zamanın en tatlı parçalarıydı. Kendi dünyasını kurmuştu içinde. Fakat daha iyiyi, daha güzeli gördükçe başka hayatların hayali de sarardı içini. Siyah beyaz, yarı karıncalı televizyonlarında seyrettiği yabancı sinema filmlerinde yeşillikler ortasında bir ev... Bahçesi, bahçesinde çoğu

zaman, yaşadığı yerde hiç görmediği, bir süslü köpeği, bir tarafında tertemiz havuzu olan hayatlara imrenirdi. Hele hele bütün çocukların bisikletlerinin olmasını, onlar adına tarif edilemez bir mutluluk olarak düşünürdü. Çok şanslıydı yabancı çocuklar.

Henüz ilkokula yeni başlamıştı. Kim bilir hangi ağabeyinden kalan aslında siyah ama şimdiki rengiyle beyaza daha yakın olan bir önlükle ve bezden, annesi tarafından dikilen çantayla pek de anlam veremediği okul denilen bir garip dünyanın bir ferdiydi artık. Akşamları sık sık elektrikler kesilir, idare denilen gaz lambaları ve varsa mumlarla, ekmek tahtalarının önünde diz çökülerek ödevler yapılırdı. Aradan geçen zamanda az da olsa okumayı yazmayı sökmeye başlamıştı.

Yine bir gün televizyonda izlediği bir çocuk filminden çok etkilendi. Filmde kendi gibi okula yeni başlayan bir çocuğun hayatı anlatılıyordu. Tüm ailesiyle ve sahip olduklarıyla öylesine bir hayat ki... İmrenmemek elde değil. Hele çocuğun güzel bir bisikletinin olması ve bisikletiyle vakit geçirmesi... Tarif edilemez bir duyguydu. Neden benim de bir bisikletim yok diye düşündü. Babasına söylese almaz mıydı, bir bisiklet acaba? Ama nasıl söylemeli ki...? Söyleyemedi. Bisiklet sevdasını da yenemedi. Babasının yüzüne direkt söyleyemediği, bisiklet isteğini bir yolunu bulup babasına iletmeliydi. Ne kadar mahrum yaşasalar da elbet bir bisiklet parası vardı babasının. Para bir şekilde bulunurdu bulunmasına ama daha önemlisi böylesi bir durum ailenin bu zamana kadar hiç gündeminde olmamıştı. Çünkü onlara göre çocuk taşla, toprakla, değnekle oynardı. Oyun da neydi ki, çocuk dediğin koyun keçi peşinde koşardı.

Gayet makul olan istek nasıl karşılık bulur bilinmez. Çocuk gönlüyle günler geceler boyu düşündü. Bastıramadığı duyguları doğan her yeni günle tazeleniyor, gün boyu içinden çıkılmaz duygularla yorulup akşama adeta bitiyordu. Nihayet aklına bir fikir geldi. Okumayı yazmayı henüz yeni öğrenmişti. Topraktan dam evlerinin, penceresi küçük olan loş bir odası vardı. Gün ışığını az aldığı için karanlık oda derlerdi ve çoğu zaman ürpererek bu odaya girerlerdi. Bu sefer ürpertiye aldırış etmeden girdi. Karanlık odanın bir köşesine çekildi. Defterinden bir yaprak kopardı. Yaprağı tekrar tekrar birkaç parçaya böldü. Her birine sanki şifalı muska sözü yazar gibi özenle 'Baba bana bisiklet al.' diye yazdı. Sonra da bu yazdığı küçük kâğıtları anne ve babasının görebileceği yerlere koydu. Bir muştı, bir sevinçli haber bekler gibi bekledi. Yarı korku yarı heyecan dolu saatler birbirini kovaladı.

Babasının iş icabı “oğlum gel, oğlum bak” demesinin sonunda, hep bir bisiklet konusunun açılacağını bekledi. Ama bu cümlelerin sonuna hiçbir zaman bisikletle ilgili bir cümle eklenmedi. Yazdığı kağıtları ya hiç kimse görmedi ya da kimsenin ilgilenecek vakti yoktu. İçindeki heyecan ve umut soğuk, buruk bir sessizlik içinde soldu. Sonra tepkisiz geçen günler aylar ve yıllar... Bisikletsiz geçen bir çocukluk... Yarım kalan bir hayalin enkazı, eksikliği...

Hâlâ pencerenin kenarındaydı. Duvara yaslanmış öylece duruyordu. Ev sessizdi, evde kimsecikler yoktu. Düşünmüyor, bakmıyor, duymuyordu. Ne dışarda yürümeyi yeni öğrenen ve paytak paytak düşe kalka yürüyen küçük sevimli çocuk, ne kaydırdan düşüp ağlayan zavallı kız, ne de haylaz gençlerin bisikletleri ile tozu dumana katarak bağırışı, çağırışı, ilgisini çekmiyordu. Olan her şey başka dünyada yaşanıyor gibi sanki. Sarılıp sarmalanmış duygu yumağı içinde dönüp duruyordu. Ne kadar zamandır böyleydi...? Derin bir uykudan uyanır gibi çalan kapı ziliyle kendine geldi. Kapıyı çalan eşiydi. Çocuklarla birlikte geldiler. Henüz altı yaşında olan büyük oğlu babasının kapalı kollarına atladı. Tüm sevimliliği ile hayallerine bir hançer, bir mızrak saplar gibi, ‘Babaa! bana bisiklet alır mısın?’ dedi.

TANKLARIN YALNIZLIĞI

Eylül Zülal KASIM

Titrek ışıklarıyla yıkanırken gece
Postallar değer yamanmamış asfalta...
Konmaz artık gül dalına
Kan yağar gökyüzünden çisil çisil.
Çaresizliğine şimdi daha çok yanar
Elleri tezek kokan köylü çocuğu.
Koyun sürdüđu sopa değildir elinde tuttuğu
Doğrultur emrin gücü silahı
Bir başka gariban kardeşine.
Aydın şavkı vurdukça yüzüne,
Turnalar girsin ister düşüne.
Düşün gücü yenilir, emrin gücüne.

Ay, kirli bir suda kaybolur.

Postal yutmuş zihinler
Kokuşmuş bir uykudan uyanır ceberut bir gülümsemeye
Tankların gölgesinde pusuya yatar ölüm.
Toplar kelimelerini şair
Şehirlerin işkence görmüş yüzünden.
Bekletir zamanı deklanşöründe “an”ı donduran gözler
Yok satar emperyalist düşler,
Siyasi bir gazetenin magazin ekinde.
Pazara çıkarılır vicdanlar,
Paha biçilmez acımasızlıkta kimisine.

KAYITLAR

Murat SOYAK

toprağa düşen kara dut
günden kalan iyilik, serinlik

kırık camı tutan solgun düğme
okul önlüğünden kopmuş

bir ses bir ses bir ses
duyulmaz ki herkes içinde saklı

karıncadan sormalı
ne var ne yok

türküsunü unutmuş halk
kurmuş çeşmeleri

yaslandığım duvar da yorgun
kim kaldı eskilerden

dağ çağrısı, içli ve derin
yürümek en iyisi

UZAK OL BİZDEN

Arif GÜNER

Sevgiden uzaksa ruhun, bedenin
Gelme bizim ele uzak ol bizden
Tanrıdan uzaksa ruhun bedenin
Gelme bizim ele uzak ol bizden.

Bildim öğrendim ki sevgi tanrıdan
Sevgiyle yaratmış bizi Yaradan
Sevgisiz kalıp da şeytandan olan
Gelme bizim ele uzak ol bizden.

Sevip seilmeyi emreylemiş Hak
Özde Hakk'ı bulup bize öyle bak
Gönlün kara ise sevgiden uzak
Gelme bizim ele uzak ol bizden.

Kul Arif sevgiyi özünde buldu
Tükenmez sermaye sevgiyi yazdı
Sevgisiz olanla arayı bozdu
Gelme bizim ele uzak ol bizden.

TÜRKÜNÜN KIYISINDA CAN VEREN ADAMLAR

Şeyma DEMİR*

Oturmuşlar bir türkünün kıyısına
Oysa ne sözleri var ne besteleri
Demli bir kimsesizlikleri yalnızca
Oturmuşlar kızıl bir şafağın kıyısına
Kaç insan asmışlar
Yıldızların darağacında
Kaç kez aşık olmuşlar
Ve sonunda ölmüşler
Bir ay ışığı değse bakışlarına
O an ölürlermiş
Bir yağmurdan artakalan
Aşkları yitirilmiş çırılçıplak bir kentin kucağında kaç kez can vermişler
Hangi gemiyle gelip yerleşmiş içlerine bu kimsesizlikleri
Yıllardır beklenen gemi hani
Kaç gelmeyen gemiden sonra yıkılır liman
Kaç yağmursuzluktan sonra ölür bir şehir
Kaç rüzgarsızlıktan sonra
Kulağını tırmalar bütün sesler bir şehrin
Kaç kuşuzluk sonrası
Betonlaşır gökyüzü
Bir şehir
Kaç aşksızlık sonrası silinir haritalardan
Ve kaç sabahlanmayan tren yolları sonrası
Yitirirse şehirligini
Öyle eksik yaşamışlar
Sonra oturmuşlar oturabilecekleri en soğuk, en yıldızsız, en yağmursuz gecenin
kıyısına
Üstelik ne bir şehrin ne bir sokağın ne de bir zamanın içindelermiş
Bir sazın en ince telinde
Kaç türkü tutturmuşlar
Kaç anonim geçmiş
Bu memleketin çiçekleri paslanmış uçurum kenarlarında yaşayıp ölen
Sevme yasağı ilan edilmiş
Yağmur tanımaz bu boşluk
Kaç ozanı düşürmüş sazının tellerinden

---

* Öğrenci (11. sınıf)

ORHAN OKAY'A VEDA

Abdurrahman ALKAN

Orhan Okay, telaşlı hayatımızın içinden sessizce ve her ölümdede olduğu gibi zamansızca ayrılıverdi. 1931 yılının ocak ayında gözlerini açtığı hayata yine bir ocak ayında 86 yaşında veda etti.

Soğuk bir Ankara akşamında ölüm haberini gecikmeli olarak duyduğumda yıllar önce genç bir üniversite öğrencisi olarak ismini sıkça duyduğum ve yazılarını okumaya henüz başladığım Orhan Okay'ın resmini bir dergide ilk görüşümü hatırladım: Ağarmış saçlar, müşfik bakan gözler ve üzerinde yeşil bir örme süveter... Kim bilir eşinin özenle, ilgiyle ördüğü... Yeşil örme süveteriyle öylesine doğal, içten ve bizden biriydi ki ilk görüşte çok sevdiğimi, kendime yakın gördüğümü anımsıyorum. Onun hakkındaki bu ilk kişisel izlenimim hep daim oldu; onu her zaman kendime yakın buldum ve sevdim.

Orhan Okay, edebiyat dünyasında herkesçe tanınan ve belki de çok az kişiye nasip olacak şekilde sevilen bir insandı. Yeni Türk edebiyatı sahasında söyleyecek en yetkin kişi ve edebiyat camiasında ilmi kabul edilen ve ağırlığı olan bir hocaydı.

HOCALIĞI...

1955 yılında üniversiteden mezun olan Orhan Okay, Artvin'de ve Diyarbakır'da edebiyat öğretmenliği yaptı. "Dünyaya bir daha gelsem yine edebiyat öğretmeni olmak isterdim." diyen Orhan Okay, hocası Mehmet Kaplan'ın daveti üzerine Erzurum Atatürk Üniversitesinde onun asistanı oldu. Böylece çok sevdiği edebiyat öğretmenliğine üniversitede akademisyen ve hoca olarak devam etti.

"Hocaların Hocası" unvanını fazlasıyla hak eden Orhan Okay, Yeni Türk edebiyatı alanında profesör idi. Bugün üniversitelerde görev yapan hocaların birçoğunun hocasıydı. Şu an hepsi de profesör olan Nazan Bekiroğlu, Mehmet Tekin, Turan Karataş; onun rahle-i tedrisinden geçmiş öğrencilerinden bazıları. Orhan Hoca aynı zamanda Yahya Kemal-Ahmet Hamdi Tanpınar-Mehmet Kaplan silsilesinin son halkasını temsil ediyordu.

Kıymet verdiği sanatçı, yazar ve şairleri anlattığı “Silik Fotoğraflar” adlı muhteşem portreler kitabının sonunda “Dünyada acaba kaç meslek öğretmenlik kadar feyizli ve bereketlidir?” diyen Orhan Okay, mesleğini çok severek yapmış, kelimenin tam anlamıyla bir hoca olmuştur. Öğrencilerinin sevgisini kazanmış ve tecrübeleriyle onların hayatlarına yön vermiştir. Prof. Dr. Turan Karataş “Babamdan sonra üzerimde emeği olan değerli bir şahsiyet.” diyerek hocasının hakkını teslim eder.

Yine öğrencilerinden Prof. Dr. Mustafa İsen: “Orhan Bey, binlerce kişinin olduğu gibi benim de hocamdı. Mükemmel bir bilim insanıydı. Taşrada, bize bir İstanbul beyefendisi olarak rol model oldu. Her bakımdan hayatımıza yön verdi. Şehirli ve entelektüel Müslüman nasıl olur, onun simgesiydi. Kendisi farklı bir iklimin insanıydı. Türk kültürüne çok çok önemli eserler kazandırdı.” diyerek Orhan Okay’ın bu yönünü vurgular.

Öğrencilerinden olan eski Milli Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin Çelik hocasının bu yönünü şöyle belirtiyor: “*Hocayı 1979 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde tanıdım. Aramızda Erzurum’un İstanbullu hocasıydı. Tam bir İstanbul beyefendisiydi. Derslerini iple çekerdik. Eserleri derin bir irfanın ürünüydü. Ben üniversitede İstanbul’a yatay geçiş yaptım ama hocanın derslerinin lezzeti damağımda kaldı.*”

KİŞİLİĞİ...

Orhan Okay, tanıyanların ifadesiyle tam bir İstanbul beyefendisidir; yardımsever, güler yüzlü, mütevazı ve derviş meşrep bir insan... Öğrencilerinden Seval Şahin, “*Onca bilgisine rağmen bu kadar kibirden uzak olabilmek herkese nasip olabilecek bir şey değil. Tevazu ve dervişlik hocada hep bir arada oldu. Bu yönüyle sadece bir entelektüel olarak değil, bir hoca olarak, öğrenciler ve meslektaşlarla nasıl iletişim kurulacağı, yol gösterileceği konularında bir kılavuzdu. Hoca, hepimizin hayatında çok güzel izler bıraktı.*” sözleriyle onun kişiliği üzerine ışık tutuyor.

ESERLERİ...

Orhan Okay, eserlerinde bilimsel kuruluğa düşmeden canlı ve çağrışımları zengin edebi bir dil kullanmıştır. Yazdığı kitaplarda hem akademik çevrelere hem de serbest okuyucuya hitap eden güzel bir üslubu vardır.

Orhan Okay, bir akademisyen olarak edebiyat araştırma ve inceleme kitap-

larının yanında, hatıra ve mektup türlerinde de eserler ortaya koymuştur.

“Necip Fazıl: Sıcak Yarada Kezzap”, “Beşir Fuad: İlk Türk Pozitivist ve Natüralisti”, “Mehmet Akif: Kalabalıklarda Bir Yalnız Adam”, “Mehmet Kaplan’dan Hatıralar.. Mektuplar”, “Bir Hülya Adamının Romanı: Ahmet Hamdi Tanpınar” “Hüsnü Aşk” ve “Silik Fotoğraflar” ilk akla gelen eserleridir.

Dergâh Yayınları’nın hoca hayattayken büyük bir kadirşinaslık göstererek “Orhan Okay Kitabı” çıkardığını burada belirtelim. Son olarak da Orhan Okay’ı en güzel anlatan yazı olarak yine onun öğrencilerinden Nazan Bekiroğlu’nun hocasına ithaf ettiği “Cümle Kapısı” adlı kitabında yer alan “Gemilerin Geçtiği Umman” adlı yazıyı analım. Güzel romanların ve şiirsel denemelerin yazarı Nazan Bekiroğlu, bir hocanın öğrencisine bütün emeklerini helal edecek güzellikte bir yazı yazmış. Yirmi yıllık bir öğretmen olan bu satırların yazarı dâhil bütün öğretmenleri imrendirecek güzellikte bir yazı...

Bu vesileyle Orhan Okay’a Allah’tan rahmet ailesine ve sevdiklerine uzun ömürler diliyoruz.

MEMLEKETİ(Nİ) YÜCELTEN ŞAİR CAHİT KÜLEBİ

Güven ZORLU

Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatındaki dönem belirlemeleri ve şair tasniflerinde Cahit Külebi, '1940 Sonrası Yeniliği Sürdüren Şairler' arasında sayılarak sanatına dar gelen bir kalıba sokulmuştur. Bu tanımlama Cahit Külebi'nin kendine has memleketçiliğine ve özgün şiir diline gereken özenin gösterilmediği anlamına geliyor.

Cahit Külebi hakkında yapılan çalışmaların (kitaplar, doktora tezleri vb.) literatürde ona özel bir başlık açmayı gerekli kılacak boyutta olmaması üzerine onu çağdaşlarından ayıran özelliklere dikkat çekmek gereği hissettim.

Bir hemşerisi olarak (Cahit Külebi'nin doğduğu köy olan Çeltek, benim köyüm Çiftlik'e yaklaşık 20 km mesafede.) ondaki memleket sevgisinin izlerini daha iyi süreceğimi düşündüm. Kitaplarını ve hakkındaki çalışmaları bu gözle tekrar değerlendirdim. Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatını ve Halk Edebiyatımızı dil işçiliği bakımından tekrar taradım.

Cahit Külebi'deki Memleket Sevgisinin Kökleri

Cahit Külebi, Anadolu'yu en doğal haliyle ve en güzel anlatan şairlerden biri ve belki birincisidir. Yazdığı sürece memleket sevgisi gittikçe artan bir yoğunlukta yer alır şiirlerinde.

Memleketçiliği, memleketinden (Tokat) gelen şairdir Cahit Külebi. Onda memleket adeta çocukluğunun geçtiği köydür (Çeltek/Zile/Tokat). Memleket sevgisinin tohumlarını o dönemde ekmiş, anılarıyla sulamış, sanatıyla yeşertmiştir. Kurtuluş Savaşı'nda şehit olan emmileri tuzu biberi olmuştur ona olan sevgisinin.

Yurdum

1917 senesinde
 Topraklarında doğmuşum.
 Anamdan emdiğim süt
 Çeşmenden tarlandan gelmiş.
 Emmilerim hudutlarında
 Senin için dövüşürken ölmüşler.
 Kalelerin burcunda
 Uçurtma uçurmuşum,
 Çimmişim derelerinde.
 Bir andız fidanı gibi büyümüşüm.
 Topraklarının üstünde.
 Koca koca kamyonlara binmişim.
 Daha büyük şehirlerine
 Okumaya gitmişim.
 Eşkıyalar yolumu kesmiş,
 Alacak şey bulamamışlar.
 Topraklarının üstünde

Top oynamış, aşık olmuş, düşünmüş,
 Ahbap edinmişim.
 Kederlendiğim günler olmuş
 Naçar dolaşmışım sokaklarında,
 Sevinçli günlerim olmuş
 Başım havalarda gezmişim.
 Bağrımı açıp ılgın ılgın
 Esen serin rüzgarlarına,
 İlk defa kıyılarından
 Denizi seyretmişim.
 Issız çorak ovalarında
 Günlerce yolculuk etmişim.
 Ağladığım senin içindir
 Güldüğüm senin için
 Öpüp başıma koyduğum
 Ekmek gibisin.

Cahit Külebi, Anadolu'yu kişiliğine ve sanatına damga vuran bir renk olarak ruhunda taşımış, uzun yaşantısı boyunca memleketinden uzak kalmanın acısını bir daüssıla duygusu halinde birçok şiirinde işlemiştir.

Doğduğu topraklar, yüksek tahsilini yapmak üzere ayrıldığı yıldan itibaren uzak kalmasına ve üzerine eklediği kültürel birikime rağmen ondaki canlılığını korumuş ve sanatına asıl rengini veren unsur olarak kalmıştır.

Tokat'a Doğru

Çamlıbel'den Tokat'a doğru
Tozlu yolların aktığı ırmak!
Ben seni çoktan unuttum;
Sen de unuttun mu, dön geri bak.
Atların kuyruğu düğümlü,
Bir yandan yağmur yağar, ıslak;
Bir yandan hamutlar şak şak eder,
Bir yandan tekerler döner, dön geri bak.
Orda, derenin içinde
İki üç akçakavak,
Tekerler döner, başım döner,

Kavaklar yeşeriyor dön geri bak.
Orda, derenin içinde
İki üç çırılçıplak
Alçacık damı düşündükçe
Gözlerim yaşıyor, dön geri bak.
Irmaklar gibi uzaklaşır
Bir türkü kadar uzak
Tekerler iki çizgi bırakır,
Hamutlar şak şak eder, dön geri bak.

Cahit Külebi'nin Memleketçiliğinin Diğerlerinden Farkı

Anadolu köylerinin ve köylüsünün fakirlik ve sefaletini sevgi, merhamet, ruh zenginliği, insanlık, gönül güzellikleriyle harmanlayarak; yermeden, acıdırmadan ve abartılı güzellemelerden uzak, olanca doğallıyla dizelere dökmüştür.

Memleket sevgisini sadece şiirlerinde anlatmamış, hayatıyla da örneklemiştir Külebi. Devlet Konservatuarı'na diksiyon öğretmeni olarak atandığı zaman hem diksiyonunun kötü olduğunu hem de maaşının yüksekliğini öne sürerek görevi reddetmiştir.

TDK'nin genel yazmanlığını en uzun süre yapan kişidir. 1951'den itibaren üyesi ve yazı kurulu üyesi olarak emekliliğine kadar yazmanlık görevini sürdürmüştür.

TDK ve TTK'nin kuruluş amaçlarının Anadolu uygarlıklarının ortaya çıkarılması ve ulusal birliğimizi sağlamak olduğunu belirtmiş, sonraları amaçlarından saptırıldığını ve buna üzüldüğünü söylemiştir.

Aşklarını da Anadolu ile ilişkilendirerek, onunla iç içe anlatır.(örn. "Hikaye")

Cahit Külebi'nin Kendine Has Dili

Dil ve söyleyiş özelliği bakımından halk şiirinin modern ve kendine has bir yorumudur Külebi'nin şiiri. Bu benzerliğin temelinde de yine özelde Tokat

yöresi, genelde memleket insanının öz kültürüne bağlılık vardır. Yunus misali doğal söyleyişini ve şiirlerindeki hareketliliği Orta Asya'dan beri insanımızın ve Anadolu köylüsünün yaşam tarzına bağlamak mümkündür.

Orhan Veli, kendi tarzının dışında yazmasına rağmen Cahit Külebi'nin şiirlerini çok beğendiğini, onun Türkiye'nin tarihini yazdığını belirtmiştir. "Alışılmış mecazların dışında yeni halk mecazları kullanıyor: Bal Gibi, Mis Gibi, Gül Gibi..." sözleri yine Orhan Veli'ye aittir.

Cahit Külebi, hakkında yazılan kitaplar, doktora tezleri olmasına rağmen kendisini en iyi anlayan ve en iyi değerlendiren kişinin Orhan Veli olduğunu ifade etmiştir (Münevver OĞAN ve Nuray ALTUNTAŞ tarafından yapılan söyleşisinde).

Cumhuriyet'in ilk yıllarında eser veren çoğu sanatçının (şairin) ya körü körüne halk şairlerini ya da Fransızlar başta olmak üzere yabancı şairleri taklit ettiklerini, dolayısıyla yoz şiirler yazdıklarını, kendisinin buna tepki olarak özünü korumaya çalıştığını belirtmiştir.

Şiirlerinde Anadolu'ya Has Kavramlar

Cahit Külebi, meftun olduğu ve genlerine işlemiş olan Anadolu'ya ve Anadolu köylüsünün yaşamına yön veren "buğday, rüzgar, toprak, " gibi kavramları sıkça kullanır şiirlerinde.

Rüzgar, onun sıra hasretini gideren, birlikte memleketi dolaştığı bir vasıta adeta. Bilir ki Anadolu'da umut bağlanan, çoğunca özlenen, çoğu güzel olan farklı duygular yaşatan bir kavramdır rüzgar. Ekinleri yetirir, yağmur getirir, onunla harman savrulur, urbalar kurutulur. Belki de bu sebeptendir Külebi'nin "Gizli Sevda"sında, "Hasret"inde, "Hikaye"sinde, "Dostlara Türkü" söylerken, "Alacakaranlıkta", "Çürüyen Otlar"da ve "Bilinmeyen"de ondan bahsetmesi.

Rüzgar

Şimdi bir rüzgar geçti buradan
 Koştum ama yetişemedim,
 Nerelerde gezmiş tozmuş
 Öğrenemedim.
 Besbelli denizden çıkıp
 Kıyılar boyunca gitmiştir,
 Tuz kokusu, katran kokusu, ter kokusu
 Yüreğini allak bullak etmiştir.
 Sonra başlamış tırmanmaya dağlara
 doğru
 Bulutları koyun gibi gütmüştür,
 Okşayıp otları yaylalarda
 Büyütmüştür.
 Köylere de uğradiysa eğer
 Islak, karanlık odalarda beşik
 sallanmıştır,
 Güneş altında çalışanlara

İmdat eylemiştir.
 Sonra başlayıp alçalmaya ovalara doğru,
 Haşhaş tarlalarında eflatun, pembe,
 beyaz,
 Kıraçlarda mavi dikenler..
 Toz toprak gözlerine gitmiştir.
 Şehirlere uğramış ki yanımdan geçti,
 Haşhaş çiçeğine benzer kızlar görmüştür,
 Bir gülüş, bir tel saç, allık pudra
 Alıp gitmiştir.
 Şimdi bir rüzgar geçti buradan
 Koştum ama yetişemedim,
 Soraydım söylerdi herhalde
 Soramadım.

Cahit Külebi'nin başta kendi memleketi olmak üzere Anadolu köylüsünün karakteristik ürünü olan "buğday" da çoğunca temsilen yerini alır şiirlerinde. (Hikaye)

Sonuç ve Tartışma

Cahit Külebi, Çeltek'e dikilmiş bir "Zerdali Ağacı"dır, kökleri bütün memleketi sarmış olan. Gerçek bir yurtsever olarak memleketinin bütün değerlerine sahip çıkar. Onu yüceltmek için hayatının ve sanatının tüm evrelerinde elinden ve dilinden geleni yapmıştır.

Memleketine (doğduğu topraklara) olan sevgisi ve bağlılığı, bir ırmak gibi akararak denizine (Anadolu'ya) kavuşmuş, onu büyütmüş ve onunla büyümüştür.

Öneriler

Kültürümüze yapabileceğimiz en büyük katkı öncelikle onu layığıyla öğrenmek olmalıdır. Çünkü insan tanımadığı, hakim olmadığı bir değere sahip

de çıkamaz. Bunun yolu da yerelden başlayarak dilimize ve kl­türümüze emek vermiş sanatçılarımızı tanımak, anlamak ve takip etmekten geçiyor.

Cahit Külebi gibi gelişmenin, yükselmenin ancak memleketle birlikte olacağını sanatıyla örnekleyen değerleri daha iyi tanımak ve örnek almak bu yolda atılacak en önemli adımlardandır.

